

Genoptræning i kommuner og på sygehus

Indlæg på møde i Med.Com. referencegruppen for
genoptræningsplaner

Disposition

- **Kommunalreformen på genoptræningsområdet**
- **Bekendtgørelse og vejledning om genoptræningsplaner**
- **Eksempler**

Kommunalreformen på genoptræningsområdet

- Den grundlæggende politiske målsætning: mere effektiv genoptræningsindsats i forhold til den enkelte patient
- Mere klart myndighedsansvar (kassetænkning)
- Mere sammenhængende træningsforløb
 - Efter udskrivning fra sygehus
 - I forhold til andre kommunale tilbud, herunder vedligeholdelsestræning
- Sundhedsaftaler mellem region og kommunerne skal håndtere ”overgangen” (kommunikation, kapacitet m.m.)

Definition af genoptræning i sundhedsloven

- **Formålet med genoptræningen er, at patienten opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne; bevægelses- og aktivitetsmæssigt, kognitivt, emotionelt og socialt.**
- **Mål og indhold for genoptræningen fastsættes individuelt i et samarbejde mellem patient og sundhedsfagligt personale.**

Myndighedsansvaret for genoptræningsopgaven under sygehusindlæggelse

- **Regionen har ansvaret for genoptræning under sygehusindlæggelse**
- **Kommunerne medfinansierer (70%) af regionernes udgifter til genoptræning under sygehusindlæggelse**

Myndighedsansvaret for genoptræning efter udskrivning fra sygehus

- **Regionen har ansvaret for at udarbejde en individuel genoptræningsplan til patienter, der har lægefagligt begrundet behov for genoptræning efter udskrivning fra sygehus**
- **Kommunen har ansvaret for at yde og betale genoptræningen**
- **Regionen har dog ansvaret for at yde specialiseret genoptræning**

Bekendtgørelse og vejledning

- **Genoptræningsplan ved udskrivning fra sygehus**
- **Genoptræningsplanens indhold**
- **Udpegelse af kontaktperson**
- **Genoptræningsplan efter udskrivning fra privat sygehus**
- **Specialiseret genoptræning efter udskrivning fra sygehus**
- **Frit valg mellem genoptræningstilbud**
- **Klageadgang**

Genoptræningsplan ved udskrivning fra sygehus

- Ved udskrivningstidspunktet skal der senest tages stilling til behovet for en genoptræningsplan
- Genoptræningsplanen udleveres til:
 - Patienten
 - Bopælskommunen
 - Praktiserende læge

Hvad er udskrivningstidspunktet?

- Afslutning ved færdigbehandling (afslutning af en patientkontakt, der skyldes, at en patient er færdigudredt eller færdigbehandlet)
- Afslutning ved viderevisitering (afslutning af patientkontakt, der skyldes, at en patient sendes videre til udredning, behandling eller kontrol m.v., der ikke foregår under videre indlæggelse på sygehusafsnit).

Genoptræningsplanens indhold

Genoptræningsplanen skal indeholde en beskrivelse af:

- Patientens funktionsevne forud for sygdommen
- Patientens funktionsevne på udskrivningstidspunktet
- Patientens genoptræningsbehov på udskrivningstidspunktet

Kontaktperson

Genoptræningsplanen: Skal indeholde oplysninger om, hvordan kommune og region kan kontaktes

Regionen: Skal udpege en kontaktperson

Kommunen: Skal udpege en kontaktperson

Kontaktpersonen: Ansvarlig for koordinationen af genoptræningsforløb

Genoptræningsplan efter udskrivning fra privat sygehus

- **Behandling på privat sygehus for egen regning**
- **Behandling på privat sygehus efter det frie udvidede sygehusvalg**

Specialiseret ambulat genoptræning efter udskrivning fra sygehus

Hvornår er der tale om specialiseret ambulat genoptræning?

- Hvis patienten har behov for genoptræning, der kræver et samtidigt eller tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau med henblik på en tæt koordinering af genoptræning, udredning og behandling.
- Hvis patienten har behov for genoptræning, der af hensyn til patientens sikkerhed, forudsætter mulighed for bistand fra andet sundhedsfagligt personale, som kun findes i sygehusregi.

Sundhedsaftaler

Sundhedslovens § 205:

Region og kommune skal indgå sundhedsaftaler om sammenhængende forløb på træningsområdet:

- **Aftaler om planlægning og styring af kapaciteten af genoptræningstilbud**
- **Nærmere indhold af kontaktpersonordning**
- **Aftale om det seneste tidspunkt for den første patientkontakt**

Patienternes frie valg på genoptræningsområdet

Patienten har ret til frit valg mellem:

- Kommunens egne institutioner
- Leverandører, som kommunen har indgået aftale med
- Andre kommuners institutioner

- **MEN ikke ret til frit valg mellem andre kommuners aftaler med private leverandører**

Frit valg mellem specialiseret genoptræningstilbud på sygehusene

- Sundhedslovens regler om frit valg gælder også her
- Patienten kan frit vælge mellem:
 - Bopælregionens egne sygehuse
 - Andre regioners sygehuse

Klageadgang vedr. genoptræning

- **Patientklagenævnet:**

Klager over sundhedspersoners faglige vurderinger vedr. patienters genoptræningsbehov

- **Regionen:**

Klager over serviceniveauet, herunder ventetider, organiseringen og omfanget af genoptræning, der ydes under indlæggelse på et sygehus

Klager over serviceniveauet, herunder ventetider, organiseringen og omfanget af genoptræning i forhold til ambulante, specialiseret genoptræning, der skal ydes i det regionale sygehusvæsen

Klageadgang vedr. genoptræning

- **Kommunen:**

Klager over serviceniveauet, herunder ventetider, organiseringen og omfanget af genoptræning, i forhold til genoptræning, der ydes af kommunen efter udskrivning fra sygehus

Genoptræning i kommuner og på sygehus

Eksempler

Eksempler, som forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning af multitraumatiserede patienter eller patienter med særlig komplicerede skader/brud, f.eks. håndskader eller forsinket heling, som kræver et tæt samarbejde med speciallæge i forhold til medicinering, indikationer, kontra-indikationer og dosering af genoptræningen. Genoptræning kan være i tæt samarbejde med flere speciallæger – eksempelvis ortopædkirurger, plastikkirurger og neurokirurger.

Eksempler, som forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning af patienter med sjældne handicap eller særlig komplekse progredierende lidelser, hvor genoptræningen kræver tæt tværfagligt samarbejde med speciallæger. Eksempelvis Osteogenesis imperfecta eller Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS).

Eksempler, som forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning af børn med medfødte syndromer/ handicap i faser, hvor der kræves et tæt tværfagligt samarbejde i forhold til diagnosticering og vejledning, samt specifik genoptræning af motoriske, sensoriske og kognitive problemstillinger, der fortløbende koordineres og prioriteres i forhold til f.eks. medicinering

Eksempler, som forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning der af hensyn til patientens sikkerhed forudsætter mulighed for bistand fra andet sundhedsfagligt personale, som kun findes i sygehusregi. Eksempelvis genoptræning af den subakutte hjertepatient eller i forbindelse med lungetransplantation.

Eksempler, som ikke forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning efter fraktur eller amputation, som efter den akutte fase *ikke* kræver tæt samarbejde med speciallæge. Eksempelvis hofte-nære frakturer eller amputation som følge af diabetes.

Eksempler, som ikke forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning af patienter med rygsmerter som efter den akutte fase *ikke* kræver tæt samarbejde med speciallæge, eksempelvis genoptræning efter diskusprolaps.

Eksempler, som ikke forudsætter et sygehus' ekspertise

Genoptræning af patienter med kroniske lidelser som *ikke* kræver tæt samarbejde med speciallæge, f.eks. kronisk obstruktiv lungelidelse (KOL), Osteoporose eller Dissemineret Sclerose.

Eksempel på specialiseret, ambulante genoptræning

En kvinde skal have en knæprotese. Efter operationen viser det sig, at hun danner arvæv i en særdeles aggressiv grad, der hurtigt giver en meget ringe bevægelighed i knæet og det bliver nødvendigt at re-operere patienten. For at fastholde den bevægelighed, der opnås under operationen kræver det en specialiseret, uhyre intensiv genoptræning, der igangsættes umiddelbart og som fastholdes de første uger efter operationen. Patienten træner med fysioterapeut flere gang dagligt alle ugens dage. Som led i den intensive genoptræning ligger patienten hele døgnet i en såkaldt "knæ-maskine", der bøjer og strækker knæet.

Fortsættes

Eksempel på specialiseret, ambulat genoptræning

Patienten udskrives fra sygehuset efter nogen tid med et lægefagligt begrundet behov for at fortsætte genoptræningen efter udskrivelse. Der udarbejdes derfor en genoptræningsplan. Det vurderes, at patientens genoptræning skal foregå på sygehuset, idet fysioterapeuten, i samråd med den opererende læge, løbende skal justere træningen i forhold til lægens skøn af, hvad det opererede knæ kan tåle. Da immobiliseringen i forbindelse med operationerne har medført en generel svækkelse af patientens øvrige muskler og led, indeholder genoptræningen sideløbende med den specifikke træning af knæet også en generel genoptræning af kroppen. *Fortsættes*

Eksempel på specialiseret, ambulante genoptræning

Efter nogle uger er der ikke længere behov for den specialiserede ambulante genoptræning på sygehuset, men der er fortsat et lægefagligt begrundet behov for genoptræning og patienten overgår til fortsat genoptræning i kommunalt regi.

Sidste eksempel

En ældre mand med diabetes indlægges akut med en halvsidig lammelse efter en blodprop i hjernen. Patienten er kendt på sygehuset, idet han gennem mange år har været fulgt i sygehusets diabetesambulatorium. Patienten er indlagt på neurologisk afdeling, hvor der igangsættes genoptræning. Derudover har han medicinsk tilsyn med henblik på regulering af diabetesbehandlingen. *Fortsættes*

Sidste eksempel

Patienten udskrives fra sygehus efter nogle uger og der er et lægefagligt begrundet behov for genoptræning efter udskrivelsen, der ikke vurderes at opfylde kriterierne for specialiseret ambulans genoptræning. Der udarbejdes en genoptræningsplan med henblik på fortsat genoptræning i kommunalt regi og patienten får ved udskrivelsen en ny tid i diabetesambulatoriet. *Fortsættes*

Sidste eksempel

Patienten fortsætter derefter genoptræningen i kommunalt regi og følges derudover i diabetesambulatoriet på sygehuset, hvor der i en periode er behov for tættere kontroller, idet patienten har sværere ved at regulere insulinbehovet i forhold til hans ændrede aktivitetsniveau. I forbindelse med genoptræningen i kommunen har ergoterapeuten/fysioterapeuten kontakt med diabetesambulatoriet med henblik på afklaring af spørgsmål vedr. diabetesbehandlingen i forhold til træningen.